Ч. 222 Середа 2 (14) жовтня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Людвика Пльона і в ц. к. Старостввах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40

на пів року „ 1·20

за чверть року „ —·60

місячно . . „ —·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40

на пів року „ 2·70

на чверть року „ 1·35

місячно . . „ —·45

Поодиноке число 3 кр.

Бесїда пос. Барвіньского

виголошена при першім читаню буджету дня 10 жовтня с. р.

(Конець).

II. Міністер фінансів в своїм поясненю сказав, що політику інвестицийну треба розложити на ряд літ. То слушно і розумно і длятого позваляю собі звернути увагу правительства на то, що у всїх тих змаганях інвестицийних стан селяньский, котрий прецї творить основу держави, а найбільше підупав і задля того потребує скорого поратованя, позістав майже неувзгляднений. Правда, що для основного і успішного переведеня інвестицийної політики задля ратованя наших відносин хлїборобских потрібна передовсїм орґанїзация селян, яка предвиджена в предложеню правительства о хлїборобских стоваришенях, над котрим радила комісия господарска. Було би дійстно на часї і в інтересї рільництва, щоби се предложенє ще сего законодайного періоду стало ся законом і щоби тим утворено кріпку підставу для успішної політики інвестицийної задля піднесеня рільництва (Голоси: Дуже слушно!). То мушу особливо з вагою зазначити в інтересї мого родинного краю Галичини і нашого селяньства. Потреба би конче основаня центральної институциї для розвою спілкового кредиту особистого, в котрій би могла взяти участь і держава значнїйшою вкладкою (Голосне притакуванє), щоби селяньству подати можність сплати довгів гіпотечних, закупна ґрунтів і переведеня меліорацийї.

Ми, що правда, чули тут підчас оногдашної дебати, і то не перший раз із тої сторони вис. Палати красні слова сочувства, яке ті панове доброго серця мають нїби то для руского і польского селяньства; ми чули частїйше від тих панів поучаючі слова упімненя о культурнім занедбаню нашого краю, о застрашаючім числї анальфабетів. Але рівночасно і чули ми також всїй вис. Палаті слова: „Не дамо своїх мілїонів до Галичини! (Голоси: Так єсть!). Хиба-ж сими трогаючими словами безконечного сожалїня для нашого селяньства не хотять ті панове чисто лиш ловити селян?! Ну, коли они на правду думають о нуждї нашого селяньства в Галичинї, коли то не мають позістати лиш пусті фрази, котрі за посередництвом ґазет мають оголосити народови его нужду, то жадаємо, щоби ті чувства сожалїня були доказані також дїлами; але коли розходить ся о то, щоби для народу в Галичинї щось зробити, то ті панове кажуть: „Не дамо своїх мілїонів до Галичини!“

З нашим краєм обходжено ся цїлими десятками лїт по мачошиному (не хочу ужити острійшого і лїпшого вислову), підчас коли другі королївства і краї надїлювано щедро із загальної мошонки державної. Не хочу тут розбирати близше причини сеї політики давнїйших правительств, котрі уважали Галичину за страчену або маючу стратити ся позицию; запримічу лиш, що ще перед кількома роками той погляд переважав і в стратеґічних кругах, а може навіть і ще переважає.

Але ще й тепер, коли розходить ся лиш о будову якого заведеня наукового, або о яку зелїзницю, заводять ся тут великі дебати, щоби до того не допустити (Голоси: Дуже слушно!) Наведу лиш кілька примірів того нїби то більшого увзглядненя нашого краю, тої великої старанности до піднесеня добробиту в Галичинї. Підчас коли в инших краях для промислового образованя зроблено дуже богато, маємо ми ледви від кількох лїт одну державну школу промислову у Львові, а доси ще анї одної державної школи торговельної (Голоси: Так єсть!) Наші громади засновують школи народні, але ті позістають сотками через цїлий рік необсаджені задля браку учителїв, бо ми маємо за мало семінарий для учителїв і учительок, котрі могли би помістити напливаючих до них кандидатів стану учительского. Сего року н. пр. зголосило ся до женьскої семінариї учительскої (то одинока на цїлу всхідну Галичину) 230 кандидаток на перший рік, з котрих можна було приняти лиш 60, бо фінансові взгляди не дозваляли, щоби для всхідної Галичини оснувати другу женьску семінарию учительску. Так само мусїли мужескі семінариї учительскі у Львові і Самборі, мимо того, що там суть паралельні кляси, відправити богато кандидатів задля браку місця. Чи-ж дивувати ся, що єсть брак учителїв, що школи народні позістають необсаджені і просьвіта народна не поступає?! (Зовсїм справедливо!)

А глянємо н. пр. на будову доріг. Від чверти столїтя не вибудовано в Галичинї анї одного кільометра державної дороги. Чи то також більше увзглядннюванє?! А що зроблено для піднесеня рільництва для годівлї рогатої худоби і коний з фондів державних? У відношеню до инших країв тілько що й нїчого. (Так єсть!) А чому, бо правительство хоче уникнути докору, увзгляднює ся більше край, котрий через десятки лїт був занедбуваний, котрий для того потребує інтензивнїйших інвестиций бо оно боїть ся протестів: Не дамо наших мілїонів до Галичини!

Будемо для того лиш підпирати намірення

ТОНЯ.

Образок з американьского житя

Евелина Малькольма.

В цїлій урожайній державі Огайо не було краснїої, привітнїйшої ферми. А яке там все було чистеньке в хатї, дійстно так, як би то було в Голяндиї. Але бо й міс Марі була собі неаби яка панї дому, або лїпше сказавши панна дому, бо весна еї житя якось проминула і она не знайшла собі товариша, котрому була би віддала серце і руку. Але за то міс Марі вела господарство з такою оглядностию, як би не знати яка запопадлива жінка і мати та пекла дуже красні колачі, в котрих не було анї слїду тої гіркости про яку говорять загально у пристарих дївиць. Як-раз порала ся в кухни та заварювала брескинї і другі овочі на зиму, коли хтось відозвав ся:

— Марі, вийди'-ко сюди, я вже тут і маю тобі щось показати!

На той голос стала крохмалена спідниця міс Марі шелестїти, очевидно під враженєм веселого зворушеня. Лишила сочисті овочі, нехай самі варять ся, і вибігла до широких сїний.

— Як ся маєш, Джон? — відозвала ся урадувана, що єї брат, вернувший домів, наставив їй лице, щоби его поцїлувала — то вже така у тебе навичка вертати несподївано, а я думала, що ти ще у Вірджінії... але ради Бога, а се що? Хто се?

Міс Марі рівночасно поправила собі на тоненькім носї свої в ріг оправлені очіцї, а відтак проншуваючим поглядом глянула в кутик, де стояла скулена якась людина. Тота людина мала двоє великих чорних очий, повних пристрастного жару, котрі зі нетаєною цїкавостию дивились спокійно панні Мариї просто в лице, а коли та охолонула трохи з свого дива, побачила, що то була якась пятнайцятьлїтна дївчина. Мала на собі подерту одїж, котра на ню таки дуже була за велика.

— Она називає ся Антонїя — розповідав Джон — або коротко, як хочеш, Тоня, мішаної крови; я знайшов еї там у Вірджінії... був для неї трохи добрий, бо менї еї жаль було, і Бог би мене так покарав, як не кажу правду, що она за то ходила слїд в слїд за мною та казала, що не попустить ся мене, чи хочу, чи не хочу. А ти що на то, Марі?

— Красна істория! Ну, розуміє ся, Джон, що ти еї відошлеш туди, куди она належить — відповіла міс Марі зовсїм рішучо.

— Ну, а я думав, що она могла би тобі помагати в господарстві — став маломовний Джон знову говорити та покірно споглядав на свою сестру. — От видиш, Тоня така вдячна за кожду прихильність.... а відтак, Марійко, ти би таки на правду не мала серця упхати еї знову у давне ярмо.

По сих словах Тоня лиш скочила і кинула та вже й припала людяному фермерови до ніг і обнявши его за колїна стала благати: Не відсилайте Тоню назад, там, де еї бють і лиш злим оком на ню дивлять ся.... Тоня хотїла би тут при вас бути, буде цїлий день вам робити аж до пізної ночи.... о міссіє — говорило бідне сотворінє зі страхом і крізь сльози, та звернуло ся до сестри свого покровителя — позвольте, щоби Тоня не мусїла звідси іти.

— Таки не піде від нас — сказав Джон рішучо і потайком обтер собі сльози з очий. — Як би я еї назад туди відвів, то отсе еї засумоване личко привиджувало би ся менї цїле житє. Послухайже, Марі.... хиба-ж ми не давали що недїлї складку на поганьскі дїти в Хінї чи денебудь инде, а отсій біднїй у нас не мали би ми подати поміч?! Встань, Тоню, та не заводи вже, встань, Джон Понд тобі не ворог і на тім конець.

Тоня зробила, як їй казали та заявила свою радість тим, що підкинула свій клуночок з білєм в гору та заспівала якусь побожну пісню. Міс Марі і Джон слухали здивовані. Такого дзвінкого, такого зворушаючого голосу ще нїколи не чули, і коли-б не то, що перед ними стояло молоде дївча зі зложеними як до молитви руками та піднесеними в гору очима, були би гадали, що то голос радости якогось ангела. А то була лиш Тоня, з котрої груди добував ся такий пречудний голос величаючи Господа, такий чистий і милий як сьпів жайворонка.

п. Міністра фінансів, котрий хоче робити експанзивнїйшу полїтику інвестицийну, хоч суть ще доктринерскі ріжницї що-до понятя „інвестиция“, і жадаємо від правительства, щоби они при інвектованю руководили ся дїйстними потребами і не дало ся відстрашити, коли се або то треба буде „на жаль і для Галичини“ — як то висловив ся п. Мінїстер фінансів — зробити. (Дуже добре!)

Наконець заявляю в своїм і в імени моїх товаришів полїтичних, що будемо обставати за скорим залагодженєм буджету і застерігаємо собі при другім читаню прелїмінаря державного предложити потреби руского народу. (Грімки оплески, бесїдникови ґратулюють.)

Перегляд полїтичний.

На вчерашнім засїданю Палати послів вела ся дальша дебата над законом о континґентї рекрутів. Підчас сеї дискусиї заявив мінїстер краєвої оборони, що признає потребу увзглядненя бажань кругів рільничих при сповнюваню службы войскової, але дуже далеко не може в тім поступити. Дальше заявив мінїстер в імени цїлої армії, що цїнить високо стан селяньский і уважає то собі за честь, що у войску суть і зі стану селяньского найздібнїйші з помежи здібних. Континґент рекрутів ухвалено відтак в другім і третім читаню.

Зачувати, що засїданя Ради державної потягнуть ся аж поза новий рік, але передтим ще буджет буде ухвалений. Скликанє соймів наступилоби тогди аж в лютім.

Зачувати, що цар має приїхати до Берлина. Звідтам доносять іменно, що вже лагодять ся там апартаменти на его приняте. Вчера приїхав туди з Парижа заступник мінїстра справ заграничних Шишкін.

Новинки.

Львів дня 13 жовтня 1896.

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар іменував надзвичайного професора дра Брон. Дембиньского звичайним професором історії загальної в університетї львівскім. — П. Мінїстер скарбу іменував геометра Вільг. Зайончковского старшим ґеометром, та ґеометрами 2-ої кляси Стан. Лепа, Меч. Котика і Павла-Геса ґеометрами 1-ої кляси.

— **Відзначеня.** Є. В. Цїсар надав радникови висшого Суду краєвого у Львові Ом. Неметі'ому при его переходї на пенсию титул і характер радника Двора, а Вільг. Командови начальникови окружної дирекциї скарбу в Новім Санчи при его переходї в стан супочинку велїв Є. Вел. Цїсар висказати Найвисше признанє за его довголїтну, вірну і успішну службу.

— **Перенесеня.** Дирекция почт і телеґрафів перенесла почтових асистентів: Ізр. Розенфельда з Тернополя до Бялої, а Фр. Зайончка з Бялої до Львова.

— **Новий уряд почтовий** буди отворений з днем 16-го с. м. в Сороцку, скалатского повіта. Округ доручень того уряду творять громади і обшар дворский Сороцко, обшар дворский Магдалївка і громада Козівка.

— **Торжество отвореня 1896/7-ого наукового року в полїтехнїчній школї у Львові** відбуде ся 15-го с. м. О год. 10-тій рано відправить ся богослуженє в костелї сьв. Мариї Магдалини, а о годинї 11-тій в авли полїтехнїчній нашеред уступаючий ректор здасть справу за рік 1895/6, а опісля промовить новий ректор др. Мечислав Лазарский.

— **Субвенциї.** Видїл краєвий признав з дорогового фонду такі підмоги: на будову дороги Косів-Ясенів 3000 зр., Марківцї-Камінна 2000 зр., Самбір-Годинї 3000 зр., Халупки медицкі-Пиновичі 1000 зр. та 3000 зр. позички на докінченє дороги Сьвионтники-Свошовицї.

— **Юбилей берестейской унії.** Вчера, в другий день ювилейного тридневного торжества, відправляв в архікатедральній церкві сьв. Юра службу Божу лат. архіепископ Впреосьв. Северин Моравский в сослуженю лат. клира. Проповідь по богослуженю виголосив Впр. др. о. Бартошевский. В торжестві взяли участь несчислимі товпи вірних, що прибули зпід Львова і з подальших сторін та процесиї з парохій Голоска, Збоіск, Зпесїня, Винник, Лисеничі Скнилова. Нинї відправив архієрейску сьпівану службу Божу Є. Ем. кардинал Сембратович, почім виголосив проповідь і уділив зібраному народови папского благословеньства. Здвиг народу був величезний.

— **Нова зелїзниця.** Мінїстерство зелїзниць уділило пп. Людвикови Рамултови, Брон. Осуховскому і Гр. Зембицкому позволенє на переведенє технїчних робіт вступних коло будови льокальної зелїзницї з Синевідска через Корчин, Підгородцї, Кропивник і Ісаї до Турки.

— **Сумна пригода** лучила ся в суботу пополудни у Львові, в наслїдок неосторожности при приготовленю маси до запусканя помоста. В однім домі при ул. Казимирівскій варив сторож дому, Климко, терпентину так необережно, що наступ вибух, при чім тяжко попарили ся чотири особи: Климко, зарібник Пушиньский, его жінка і 2-лїтна дитина. Всїх віддано до шпиталю.

— **Двох дезертирів** з російской армії Гавр. Симянова і Як. Ізверіна підозріних о крадїж, арештувала полїция в Ярославі.

— **Велика крадїж.** З України доносять, що там викликала розголос велика крадїж в заряді маєтностий ґр. Володислава Браницкого. Его касиєр, Косацкий, обкрадав касу цїлих 20 лїт, а умів все так зручно ховати кінцї і придбав собі таке довірє, що его нїхто не контролював. Вкінци дійшла украдена сума до висоти одного мілїона рублів і аж тодї виявила ся робота Косацкого. Кажуть, що він уживав крадених гроший до гри на біржи збіжевій. Его арештовано і посаджено в київскій вязници.

— **Вистава котів.** Минувшого тиждня відбувала ся в Парижи вистава котів і тревала три днї. Виставців було до 300. Єсть се розмірно мале число, коли возьме ся на увагу, що може в нїякім містї не держать тілько котів, як в Парижи. Однако лише мала часть любителїв котів рішила ся розстати ся з своїми пестїями хочби на три днї і умістити їх в клїтках умисне до того приладжених. Найбільше найшло ся котів „ангора“, а першу нагороду приніс якійсь акушерцї єї великий коцур з незвичайно довгою гарною шерстю. Другу нагороду одержав бувший мінїстер, член сенату п. Вальдек-Руссо за кота породи заведеної з Кипру. Показало ся, що коти не люблять вязницї, бо богато з них навіть не кинуло подавань їм до клїток ласощів. На чолї комисиї судиїв стояв член акядемії, звістний поет Франсоа Коне́, великий любитель котів, а до комисиї належали між иншими Золя, Тиріє, Павло Атен, Катіль Манте́ і кілька инших знаменитих писателїв.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Шукайте щастя!

— Де шукати щастя? Для бідного чоловіка (але так само і для богача) дуже важна річ, де єму шукати собі щастя, бо від того, що він шукає за ним, а не може его знайти, стає ще біднїйший (а богач може так само збіднїти). Він тратить охоту і надію, то его бересе жаль, ба й розпука та остаточно зводить ся він на нїнащо: розпиває ся, пускає ся на жебри або на волоцюгу і стає тягаром для себе і для других. Де-ж шукати єму щастя? — Кождий чоловік хотїв би бути щасливим і кождий шукає собі щастя по своєму: один видить его в грошах, другий у всїляких достатках, инший в забаві і розкошах, а всї разом гадають, що щастє ходить по сьвітї і треба лиш знати спосіб, як би его до себе навернути. Звідси то походить, що бувають навіть такі, котрі шукають поради у ворожбита або ворожки, що вірять в якусь щасливу хвилю та в щасливу руку, або гадають, що щастє можна виграти на льотериї, купити собі его за пару крайцарів з нумерами на карточцї. А прецї навіть і великі богачі, навіть і ті, що мають всего подо-

---

От і Тоня лишила ся. Міс Марі полюбила єї незадовго так само як і єї брат. Але бо й она була дуже люба і вдячна людина, така, як лиш можна собі подумати, завсїгди прихильна і весела, старала ся віддячити ся за ту ласку, яку єї зробили а єї чисте, повне чувства серце виявляло то на кождім кроцї при кождій нагодї. Хто лиш подивив ся на єї хороше личко, мусїв єї полюбити, бо в нїм видко було єї душу. Барва єї тїла подобала трохи на оливу, підчас коли уста були темно червоні а чорні як оксамит очи відбивали якось дивно від біленьких як снїг зубів, котрі лиш часом як би тілько-ж кусників слоневої кости осьвічали повний кольорит єї личка та пригадували богату в краски цьвітно теплих країв. Мимо того нїчо не зраджувало африканьске походженє Тонї, хиба може то, що она научила ся так говорити, як говорять мурини, та затягала своїм щебетливим голосом. Працювала цїлий день пильно і охотно на поли, а коли прийшов вечер, співала старі імни методистів, що аж від єї сильного голосу ішов відгомін з недалекого ліса та мов би якийсь небесний спів носив ся серед вечірної тишини.

— Як сьвіт сьвітом, так ще нїхто не сьпівав красше як Тоня — казала міс Марії по не знати вже який раз — коли слухаю, як она сьпіває, то аж менї таки хоче ся припасти на колїна і сказати амінь!

Але иногдї замість побожних сьпівала і сьвітскі пісні, ті, що остали ся їй ще в памяти з тих часів, коли була на плянтациях. Були то мельодиї такі сумовиті, що яже за серце ловили, а Тоня підбирала до них, звичайно як мурини, які небудь слова, такі, які їй прийшли як-раз на гадку. Сьпівала тужливо:

Курятка печені
Кавуни зелені
Цьвітки вже сплять!

Коли сьпівала таки дурницї, то Джон і міс Марі сьміяли ся на цїле горло, але й заразом замовкали, щоби, борони Боже, не вразити Тоню, хоч обоє щиро говорили, що чоловік не винен тому, коли слухаючи таке, сьміх его збирає.

В цїлій околици говорили люди о тім голосї Тонї та й приходили навіть здалека, щоби его почути, коли она вечером в недїлю сьпівала в старім домі молитви. А при тім ставала она що-раз красша, як той пупінок, що має ся розцвитати. Та вже й не потребувала на поли робити, бо єї брали всюди до хору по всїх церквах на двайцять миль доокола і платили за то добре. Джон і міс Марі були завсїгди при тім, коли їх вихованка сьпівала, все сидїли в першій лавцї і чути було виразно як казали амінь, котро вимавляли з очевидним вдоволенєм. Аж відтак настав день, котрий мав стати ся рішаючим в житю Тонї. Єї судьба рішила ся того вечера, і в тій церковцї, до розпочала ся Тонина слава. Нїхто не зважав на того молодого мужчину одїтого з міска, лиш Тоня почула, як єї невинне серце забило ся сильнїйше, а коли она зразу почала сьпівати непевним голосом, то здавало ся їй, що она співає лиш для него і голоси нечуваної туги виривали ся їй з груди.

Коли богослуженє скінчило ся, встав той чужий і підійшов аж до хору, де стояла молода сьпівачка.

— Дякую вам за сей найкрасший вечер в моїм житю — сказав він до Тонї з подивом — чудний у вас голос.

— Тїшить то мене, що він вам сподобав ся — відповіла она заклопотана і певно, що не була би знала, що дальше говорити, як би Джон не був приступив до них і не допоміг на свій лад урвавшій ся розмові.

— Правду кажете, чужий чоловіче — промовив сердечний фермер з гордостию. — Такого голосу не почуєте нїгде на сьвітї, то каже й моя сестра.... Ви мабуть загостили до нас лиш на короткий час, що?

— Я мешкаю по тамтім боцї у судиї Аллена — відповів чужий.

— Чи може не его своях Ґраттон?

— Артур Ґраттон — сказав на то чужий.

— Та я знав вашу маму.... ну, навідайте ся коли до нас, будемо вам дуже раді.... Ходи Тоню, підем домів!

— А прийдїть незадовго — додала Тоня просячи, коли подавала єму свою дрібну ручку на пращанє.

статком, дуже часто не чують ся щасливими. Той хто має богато, хотів би мати ще більше і все єму не стає чогось до єго щастя, все ще шукає за ним. Отже де шукати щастя? — Щастя нема на сьвіті десь далеко поза нами, але оно єсть таки в самім чоловіці і в найблизшім єго окруженю. Длятого треба шукати єго насамперед в собі самім, а відтак в тім, що найблизше нас окружає, що стоїть з нами в найтіснійшій звязи. Гроші і достатки — то лиш додатки до щастя; хто єго знайде, той вже легко роздобуде собі і тих додатків, а хоч би їх і не роздобув, то все-таки буде щасливим. Але знайти щастє в самім собі не так легко. Хочеш єго знайти, то старай ся передовсім о то, щоби твоя совість була чиста; роби так, як тобі наказує твій розум і твоя совість. То додасть тобі певности себе в твоїм житю. Люби передовсім то, що тобі найблизше, що твоє рідне: свою родину, свій власний, рідний кутик; але не забувай і на других людий, на своє рідне село або місто, на свій край і свій нарід, а навіть і на німу твар. Любов додасть тобі охоти і сили до праці та витревалости в в твоїх заходах. Шануй здоровлє і піддержуй єго, бо то твоє найбільше богатство. Вдоволяй ся тим, що тобі Бог дає, і не порівнуй себе з тими, що мають більше, але з тими, що не мають і того, що ти. Не будеш знати зависти, котра найбільше не дає знайти щастя. Шукай приємности і розривки в своїм власнім кутику, в своїй хаті, і в своїй родині і піддержуй ними веселість свого ума, бо веселість так потрібна чоловікови, як ясне сонічко ростинам. Здавай ся у всім на Бога, котрий найліпше знає, чого чоловікови потреба. Перебудеш тогди всяке нещастє. Але на Бога здавай ся, а праці не лякайся. Чиста совість а з нею певність себе, любов всего, що своє, що рідне, здоровлє, вдоволенє, веселий ум і надія на Бога — складають ся разом на щастє чоловіка. Хто їх знайде в собі, знайде і щастє, а щастє вже поможе роздобути і гроший і достатків.

— Прятанє бараболь на зиму. Найліпше і найдогіднїйше прятати бараболї в той спосіб, що сипле ся з них на рівнім, сухім місци копець на метер широкий і високий, а тілько довгий, кілько кому потреба. Копець вкриває ся землею на 10 до 15 центиметрів грубо. Хто має мало соломи, нехай робить так: Бараболю треба насамперед вкрити тонкою верствою соломи і присипати єї землею на 20 до 25 центиметрів грубо. На землю приходить відтак соснове четинє — коли єго де можна дістати — або верству з сухого бараболиня, або листя а на то знов верства землї. Найважнїйша річ в тім, щоби бараболї прятати в кінцї сухими. Коли они вогкі, то вершок кінця вкритий соломою не треба присипати землею за першим разом, щоби бараболї не загріли ся. В слотну же пору треба й вершок так присипати, щоби солома не замокла, а коли настане знов погода, треба до кінця заглянути і на вершку розсунути землю аж до соломи. Також треба пильно на то зважати, щоби вже підчас копаня, всю надпсуту і надгнилу бараболю вибрати.

— Квашенє капусти. Квашена капуста має дуже велике значінє в господарстві; бо служить не лиш на дуже добру, здорову і поживну страву через цілу зиму, але приносить ще й гроші, бо єї можна в місті добре продавати. Коли-б хтось у нас взяв ся до квашеня капусти на більші розміри, міг би робити з нею добрий інтерес, хоч би лиш доставляв єї для войска. В Німеччині позаводились вже навіть фабрики квашеня капусти і хто знає, чи незадовго вже навіть і квашену капусту не будуть до нас спроваджувати. Одна така, давнїйша, фабрика єсть в місточку Біттельборн в Німеччині. Заложене єї коштувало 42.500 марок (25.000 зр.). Там звозять капусту цїлими фірами, робітниці обчищують відтак головки а машина їх шаткує та зсипає в бочки, де робітники убрані в деревляні черевики толочать єї та посипують солию і ялівцем. Фабрика та перерабляє в осени 10.000 сотнарів метричних капусти, купує сиру по 4 марки (2 зр. 40 кр.) за 100 кільо, а продає 100 кільо квашеної по 16 до 20 марок (9 зр. 60 кр. до 12 зр.). Заробок величезний! Друга, спілкова фабрика капусти єсть у Вікрат в реньскій провінції. Она перерабляє 200 сотнарів капусти на день, а може переробити і два рази тілько; має 2.500 бочівок до розсилки квашеної капусти; купує сиру по 2 марки (1 зр. 20 кр.) квашена коштує єї по 8 марок (4 зр. 80 кр.) за 100 кільо а продає гуртівникам по 12 марок (7 зр. 20 кр.) за 100 кільо. Фабрики ті мають по містах своїх аґентів, котрим платять по 5 процент провізиї. От що значить квашена капуста! А у нас коби люди хоч для себе та на дрібну продаж квасили! — Квасити капусту не так трудно: Насамперед треба злагодити бочку, добре єї випарити і вимити та намочити, щоби добре затягнула ся і не текла. Відтак оббирає ся головки, шаткує ся на шатківници (або й сїче ся ножем). Пошаткувану капусту солить ся, при чім рахує ся на 40 головок середної величини пів кільо соли та домішує ся, як хто любить трошки кмену. Дно бочки вистелює ся відтак білими листочками капусти і на них устелює ся рівномірно пошаткувану капусту, котру відтак убиває ся довбнями (не толочити босими ногами, як то у нас декуди роблять!) і так наповняє ся бочку аж під сам верх. Можна ще покласти в бочці кілька верств головок на крижівки і цілі яблока. Повну і добре убиту довбнею бочку вкриває ся чистим платком, кладе ся на ню чисте денце а на нім тяжкий камінь і лишає ся бочку в теплім місци, щоби капуста укисла. Коли укисне, треба бочку викотити в холодне місце, щоби капуста не перекисла а відтак від часу до часу счищувати єї.

— Не перемакаючий кіт до кітованя бочок робить ся так: Бере ся по рівній части паленого розтертого на порошок вапна, добре розтертого сьвіжого сира і білка та все то разом розрабляє ся на тісто.

— Замащені і забруджені повстяні (фільцові) капелюхи можна очистити слїдуючим способом: На 5 великих ложок сальмяку (амоняку, можна купити в аптиці) бере ся 5 ложок міцного спирітусу і півтора ложки соли, та мішає все добре доти, доки сіль не розпустить ся. Тою мішаниною натирає ся добре брудні місця на капелюсї вовняним платком доти, доки аж їх не вичистить ся. Відтак витирає ся капелюх на сухо полотняним платком.

Переписка зі всїми і для всїх.

І. Б. в Д. коло Підб.: На Ваші питаня, як проявляє ся шкарлятина і чим єї лїчити, та чим лїчити заразу пискову і ратичну у худоби, знайдете відповідь в слїдуючім недїльнім числї „Народ. Часописи“ в „Добрих радах“, позаяк оба ті питаня вимагають ширшої відповіди, на котру тут в переписці не маємо місця. — *Т. Ц. в Пис.:* Хто хоче сповняти службу войскову яко однорічний охотник, мусить внести подане до своєї власти політичної найдальше до кінця лютого того року, в котрім повинен би обовязково ставити ся до войска. До подання треба долучити: посьвідчене старостваа, що дотичний єсть особою, гідною того увзгляднення в службі войсковій; сьвідоцтво шкільне з осьмої кляси або посьвідчене директора, що дотичний ходить до 8 кляси, а коли він приватист, то і сьвідоцтво моральности; заяву родичів, що обовязують ся єго удержувати (коли служить на власний кошт) або сьвідоцтво убожества виставлене урядом громадским, а потверджене староством, що родичі не веслї платити за него 174 зр. потрібних на єго удержанє; особовий стан родини і позволене родичів, леґалізоване нотарем. Найлїпше нехай Ваш син купить собі в першій лїпшій книгарни н. пр. у Губриновича і Шміда книжочку: „Rathgeber für Einjährig - Freiwillige im k. u k. Heer“. Там знайде не лиш всї приписи і постанови, але й формулярі, як робити подане, як мають бути написані дотичні прилоги та як поступати перед і по принятю до войска. Книжочка коштує 1 зр.; — видаток не великий, а можна заощадити собі всїлякої біганини та клопотів. — *І. Г. Слоб. тур.:* Лиш ветеринар, що на місци оглянув би Вашу худобину, міг би сказати, що їй хибує і що робити. З Вашого опису здогадуємо ся, що то єсть падачка (недуга, яка ходить і по людех, епілепсия, хороба сьв. Валентия, а котрої невислїджена доси причина знаходить ся в устрою нервовім, мабуть у верхній части мозку). Падачка лучає ся найчастїйше у псів, рідше у коний, а ще рідше у рогатої худоби. На око здорова худобина зачинає нараз хитати ся на ногах, паде, завертає очима, зачинає дрожати і роскидати ногами, скрегоче зубами і слинить. По якімсь часї судороги устають, але худобина єсть ще ослаблена і лежить ще довший час, а відтак встає і виглядає знов, як би здорова. Коли напади повтаряють ся частїйше, може худоба згинути. Хороба та не єсть заразлива, але переходить з рода в рід, длятого таких зьвірят не треба держати на розплід. З набілом стїть в такій звязи, як і кожда инша хороба, що зменшає єго. На всякий случай посилайте ветеринаря.

(☞ Звертаємо увагу на статейку в „Добрих радах“ о квашеню капусти. — (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора „Народ. Часописи“ Кирила Кахникевича).

На другий день рано, при снїданку довідав ся Артур Граттон від свого вуйка, що говорять о Тонї в місци і видко було, що на его лици проявило ся якесь невдоволенє.

— А менї було би й не приснило ся, що в нїй хоч би лиш капля африканьскої крови — процїдив він поволи.

— Дїйстно так, того по нїй не видко — потакнув вуйко — скорше виглядає на якусь Іспанку, але я знаю.... єї батько був мулятом чи квадроном[1]), я вже забув, яким, але то нїчого не має до річи... з неї стане ще колись славна сьпівачка....

Молодий мужчина пішов ще того самого вечера до Джонової ферми, а ідучи посьвистував собі на дорозї ту пісню, яку Тоня сьпівала в церкві.

— Дїйстно шкода — сказав він задумавшись глубоко, як би сам до себе. — Сумно то, коли хтось належить до двох рас по половині, а цїлий до нїякої, має висшість над одним, а другим не пара!

Тоня сидїла на порозї, коли він прийшов. Заложивши руки чекала, а з єї лиця було видко, що з радостию дїждала ся єго.

— А видите, що я додержав слова — сказав чужинець поклонившись чемно — і я був би дуже радо таки ще нинї з рана прийшов, щоби послухати вашого сьпіву.

— А чому-ж ви не прийшли? — відповіла Тоня, а єї голос став такий тихонький, що она аж нїби шептала. — Я чекала на вас ось тут через цїлий час... Ох, від вчера все якось стало для мене инакшим.

Молодий мужчина усьміхнув ся, бо то, що Тоня сказала, було за поважне, щоби єго поважно брати; був то висказ несьвідомої прихильности, виголошений з щиростию дитини. Єї поведенє стало єму якось дивне, але мимо того зробило на него величезний чарующий вплив. Першого вечера відійшов він з тим постановленєм, щоби Тонї вже більше не видїти, але на другий день щось єго таки перло іти до самотної ферми, а опісля ходженє туди що вечера стало для него любою навичкою. Она полюбила молодого чужинця цїлим жаром свого простодушного серця, а хоч она ту розкіш не висказувала словами, то все-таки єї чорні як аксаміт очи говорили то аж надто виразно і недвозначно.

(Конець буде).

[1]) Мулятами називають ся мішанцї з білих і муринів; дїти білих з мулятами називають ся терцерони, а дїти білих з терцеронами називають ся квадронами або квартеронами.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Ґеделе 13 жовтня. Приїхали тут на кілька днів Є. Вел. Цїсар і Найдост. Архікнягиня Ґізеля.

Париж 13 жовтня. Аґентия Гаваса доносить з Атин, що кретийскі революционісти орґанїзують у Вамосї збори, щоби запротестувати против проволіканя реформ на Креті.

Вісбаден 13 жовтня. Заповіджений на нинї приїзд царя відкликано. Прибули тут мінїстер Воронцов-Дашков і ґен. Гурко.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

Поручає ся 8

торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

Бюро оголошень і дневників
приймає
ОГОЛОШЕНЯ
до всїх дневників
по цїнах ориґінальних.
До
Народної Часописи, Ґазети Львівскої, і Przegląd-y
може лише се бюро аноньси приймати.

Інсерати

„оповіщеня приватні“), як для „Народної Часописи“ так також для „Ґазети Львівскої“ принимає лиш „Бюро дневників“ ЛЮДВИКА ПЛЬОНА, при улиці Кароля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиция місцева тих ґазет.

Велика Інсбруцка 50-крейцарова льотерия
Тягненє 7-го падолиста
Головна виграна 75.000 кор.
Готівкою 20 прц. менше. 82
Льоси по 50 кр. спродають: М. Йонаш, Кіц і Штоф, Август Шельенберґ і син, Шельенберґ і Крайсер, Сокаль і Лїлїен, М. Клярфельд.

Апарати фотографічні

Прибори для фотографів так фахових як аматорів

Репродукциї найкрасших образів і діл штуки, рами, листви до рам, і т. п. предмети продає найдешевше найбільший фабричний склад апаратів і приборів фотографічних.

Львів, **ЛЮДВИК ФАЙҐЛЬ** Пасаж Гавсмана 8.

С. Кельсен у Відни

поручає:

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненєм.— Збірники на воду. — Комплетні уряджена купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жадане висилає ся катальоґи.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.